

معاونت درمان
واحد ایمنی بیمار

غربالگری نوزادان

منبع: کتاب نوزادان نلسون 2015

درمان قابل دسترس و با مصرف یک نوع قرص خوراکی به صورت روزانه است. آیا می دانید که آزمایش خون چگونه انجام می شود، برای انجام آزمایش به مقدار بسیار ناچیزی از خون نوزاد (سه قطره خون) از پاشنه پا نیاز است و این آزمایش به راحتی صورت می گیرد و هیچ ضرری برای نوزاد دلبند شما ندارد.

در حال حاضر تقریباً تمام کشورهای صنعتی جهان برنامه غربالگری کم کاری مادرزادی تیروئید نوزادان را بطور مرتب در روزهای اول تولد انجام می دهند. زمان مناسب برای نمونه گیری و انجام آزمایش روزهای ۳ تا ۵ روزگی بعد از تولد نوزاد و بهترین زمان برای شروع درمان حداکثر تا ۱۴ روزگی بعد از تولد است.

در این بیماری غده تیروئید نوزاد مبتلا به کم کاری مادرزادی از بدو تولد کمتر از میزان طبیعی فعالیت می کند که برای رشد مغز، اندام ها و استخوان ها ضروری و حیاتی است. آیا می دانید که این بیماری در ابتدای تولد علامت مشخصی که به راحتی بتوان تشخیص داد، ندارد و زمانی که علایم عقب ماندگی ذهنی ظاهر شود درمان بی فایده است، بنابراین بهترین راه، انجام آزمایش خون در روزهای اول تولد است.

آیا می دانید که پیشگیری از عقب ماندگی ذهنی کودکان تنها در صورتی امکان پذیر است که در روزهای اول زندگی (۳ تا ۵ روزگی) تشخیص داده شده و بلافاصله درمان شود، اگر آزمایش خون و تشخیص و درمان با تاخیر انجام شود با عوارض جبران ناپذیر مغزی از جمله عقب ماندگی ذهنی روبه رو می شویم. آیا می دانید که درمان این بیماری چگونه است، درمان کم کاری مادرزادی تیروئید در صورتی که به موقع تشخیص داده شود به راحتی امکان پذیر است و نیاز به اقدامات بیمارستانی پر هزینه و بستری شدن ندارد.

غربالگری چیست

افراد به ظاهر سالمی که از نظر ابتلا به یک بیماری خاص در معرض خطر بیشتری هستند از افراد سالم شناسایی می شوند. باید توجه داشت در مورد افرادی که پر خطر محسوب می شوند برای تشخیص قطعی باید آزمایش های تکمیلی انجام شود.

چرا شنوایی سنجی برای تمام نوزادان توصیه می شود؟

شنوایی یک از پنج حس نهفته در بدن انسان است که راهی برای ارتباط با محیط و سایر موجودات پیرامون فرد می باشد. از آنجایی که نخستین ماهها و سال های حیات کودک از نظر تکامل زبانی بسیار مهم است، عدم تشخیص کاهش شنوایی یکی از علل تاخیر تکامل زبانی است. تاخیر تکامل تکلم و مهارت های زبانی می تواند باعث مشکلات رفتاری و روحی و بعدها باعث مشکلاتی در کارکرد مدرسه کودک گردد. در جهان از هر هزار کودک حداقل ۳ مورد بافت شدید شنوایی متولد می شوند. همان گونه که اشاره شد کم شنوایی عوارض گسترده ای را با خود به همراه دارد و باعث آسیب های بدی در رشد طبیعی گفتار و زبان و یادگیری و رشد فردی و اجتماعی می شود. لذا آزمایش شنوایی در بدو تولد دارای اهمیت بسزاییست. در بسیاری از موارد، ناشنوایی در کودکان بدون عوارض ظاهری است و کودک نمی تواند به هیچ وجه مشکل خود را به اطرافیان منتقل نماید. ضمناً بر اساس یافته های پژوهشی والدین تا ۱۲ ماهگی قادر به تشخیص مشکل فرزند خود نیستند و همچنین سن زیر ۲ سال زمان طلایی (Golden time) برای تشخیص و مداخله زود هنگام عوارض شنوایی است.

همچنین باید دانست که روش های معمول عامیانه همچون ایجاد صدای ناگهانی به وسیله دستها و... به هیچ عنوان روش مناسبی جهت سنجش شنوایی نیست. برای چه نوزادانی شنوایی سنجی حتماً باید انجام گیرد؟

علاوه بر نوزادانی که بدون هیچ مشکلی متولد می شوند و دوره قبل و بعد از تولد را به طور طبیعی گذرانده اند، تعدادی از نوزادان هستند که انجام تست غربالگری شنوایی با تاکید بیشتری برای آنها توصیه می گردد. این گروه عبارتند از:

نوزادان با وزن تولد پایین، سابقه هایی از مشکلات زایمانی و خفگی زایمانی، سابقه فامیلی ناشنوایی، اختلالات ساختمانی در ناحیه سرو صورت، سابقه تشنج، عفونت داخل رحمی مننژیت، بستری در NICU، تاخیر تکلم و سایر اختلالات تکاملی و نیز وجود نگرانی والدین و اطرافیان در مورد شنوایی کودک.

روش های ارزیابی شنوایی در نوزادان

امروزه روش های مختلفی در مراکز شنوایی سنجی وجود دارد که به وسیله آنها می توان بدون ایجاد درد و ناراحتی برای کودک و حتی در هنگام خواب و با حداقل هزینه به طور کامل از سلامت شنوایی کودکان اطمینان حاصل نمود.

دوروش شایم ارزیابی شنوایی در نوزادان

OAE (گسیلهای اتو اکوستیک): این آزمون با قرار دادن یک گوشی کوچک در گوش نوزاد و تولید صوت انجام می گیرد، با رسیدن صوت به گوش داخلی پژواک های صوتی از گوش داخلی تولید شده که تحلیل آنها به وسیله دستگاه های خاص صورت گرفته و نتیجه بیان می شود. ABR (پاسخ های برانگیخته شنوایی ساقه مغز): این آزمون با چسباندن الکترودهایی روی سر و ارسال صوت به گوش انجام می شود. در این روش امواج مغزی به کمک یک رایانه تحلیل می گردد.

توجه داشته باشید:

اگر کودکی قادر به شنیدن نباشد نمی تواند موضوع را مستقیماً به ما بگوید.

برای اطمینان از سلامت شنوایی کودک خود باید در اسرع وقت نسبت به سنجش شنوایی اقدام کرد.

کم کاری مادر زادی تیروئید چیست؟

آیا می دانید که بروز این بیماری در کشور ما ۴-۳ برابر بروز آن در جهان است، در ایران از هر ۱۰۰۰ نوزاد متولد شده، یک نوزاد مبتلا به این بیماری است.